2. En medlemsstat kan ikke påberåbe sig bestemmelser, praksis eller forhold i sin nationale retsorden som begrundelse for, at forpligtelser i henhold til fællesskabsretten ikke er overholdt.

3. Opfyldelsen af en dom, der fastslår et traktatbrud fra en medlemsstats side må ske straks og være afsluttet hurtigst muligt.

RETSMØDERAPPORT
i de forenede sager 227 til 230/85 *

I — Sagsfremstilling

1. Rådets direktiver:

— 75/439/EØF af 16. juni 1975 om bortskaffelse af olieaffald (EFT L 194, s. 31),

— 75/442/EØF af 15. juli 1975 om affald (EFT L 194, s. 47),

— 76/403/EØF af 6. april 1976 om bortskaffelse af polychlordiphenyler og polychlortriphenyler (EFT L 108, s. 41), og

— og 78/176/EØF af 20. februar 1978 om affald fra titandioxidindustrien (EFT L 54, s. 19),

indeholder alle bestemmelser om, at medlemsstaterne inden en vis frist skulle udstede de bestemmelser, der er nødvendige til gennemførelse af direktiverne.

Domstolen har i fire domme af 2. februar 1982 i fire af Kommissionen anlagte sager

— 68/81 vedrørende direktiv 78/176,

— 69/81 vedrørende direktiv 75/442,

— 70/81 vedrørende direktiv 75/439 og

— 71/81 vedrørende direktiv 76/403.

fastslået, at Kongeriget Belgien ved ikke inden for den fastsatte frist at vedtage de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme disse direktiver, havde undladt at opfylde de forpligtelser, som påhviler det i henhold til Traktaten.

2. Da Kommissionen ikke fra Kongeriget Belgien fik underretning om de bestemmelser, der var truffet til opfyldelse af disse domme, opfordrede den ved fire skrivelser af 16. april 1984 i henhold til EØF-Traktatens artikel 169 Kongeriget Belgiens regering til at fremsætte sine bemærkninger til undladelsen af at opfylde Domstolens domme.

Disse skrivelser blev ikke besvaret, og Kommissionen har derfor den 21. december 1984 afgivet fire begrundede udtalelser, hvorefter Kongeriget Belgien ved at undlade at ud-

* Processprog: Fransk.

stede de ved lov og administrativt fastsatte bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme de nævnte direktiver, har undladt at opfylde sine forpligtelser. Kommissionen har opfordret Kongeriget Belgien til inden to måneder fra forkyndelsen af disse udtalelser at træffe de til gennemførelsen fornødne foranstaltninger.

Kommissionen har ikke modtaget noget svar på disse begrundede udtalelser.

II — Skriftveksling og parternes påstande

1. Kommissionen har ved stævninger, indgivet til Domstolens Justitskontor den 23. juli 1985, anlagt fire traktatbrudssager i medfør af EØF-Traktatens artikel 169, stk. 2, med påstand om, at det statueres, at:

1) Kongeriget Belgien har undladt at opfylde sine forpligtelser i henhold til Traktatens artikel 171, idet det på trods af Domstolens domme af 2. februar 1982 i sagerne 68 til 71/81 stadig ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for i national ret at gennemføre Rådets direktiver:

   — 78/176 af 20. februar 1978 om affald fra titandioxidindustrien (dom 68/81 — sag 227/85),

   — 75/442 af 15. juli 1975 om affald (dom 69/81 — sag 228/85),

   — 75/439 af 16. juni 1975 om bortskaffelse af olieaffald (dom 70/81 — sag 229/85), og

   — 76/403 af 6. april 1976 om bortskaffelse af polychlordiphenyler og polychlortriphenyler (dom 71/81 — sag 230/81).

2) Kommissionen har derudover påstået Kongeriget Belgien tilpligtet at afholde sagens omkostninger.

Kongeriget Belgien har hverken i svarskriftet eller duplikken nedlagt nogen egentlig påstand.

2. Ved kendelse af 9. oktober 1985 er de fire sager blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.

Skriftvekslingen er forløbet forskriftsmæssigt.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Den har dog anmodet parterne om forskellige oplysninger til supplering af påstandene på baggrund af de oplysninger, Domstolen har fået forelagt under skriftvekslingen, samt til kort for hvert enkelt direktiv at angive de foranstaltninger, der endnu ikke er truffet til gennemførelsen af disse, eller som kræves til denne gennemførelse.

III — Parternes anbringender og argumenter

1. *Kommissionen* har gjort gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af forpligtelsen i henhold til EØF-Traktatens artikel 171 til at træffe de til disse dommes opfyldelse nødvendige foranstaltninger, idet der stadig mere end tre år efter dommene af 2. februar 1982 ikke er truffet sådanne foranstaltninger i belgisk ret.

Den *belgiske regering* har forklaret forsinkelserne med vedtagelsen af de nødvendige bestemmelser med de specielle vanskeligheder, som overdragelsen af væsentlige beføjelser i

henhold til den særlige lov om reform af institutionerne af 8. august 1980 til de nye regionale institutioner i Belgien har givet anledning til.

Kommissionen har i den forbindelse gjort gældende, at en medlemsstat ifølge Domstolens praksis ikke som retmæssig begrundelse for en undladelse af at opfylde sine traktatmæssige forpligtelser kan henvise til praktiske vanskeligheder eller internretlige forhold.

2. Den *belgiske regering* har ud over sin omtale af forholdene omkring iværksættelsen af miljødirektiverne efter ikrafttrædelsen af den særlige lov om reform af institutionerne af august 1980 nævnt følgende foranstaltninger:

på nationalt plan:

— kongelig anordning af 7. november 1983 om gennemførelse af lov af 8. februar 1978 om tiltrædelse af konventionen om bekæmpelse af havforurening samt

— lov af 9. juli 1984 om ind- og udførsel af affald og affald i transit;

— en kongelig anordning (under forberedelse) om standarder for udledning af spildevand fra produktionsvirksomheder i titandioxidsektoren;

på regionalt plan:

— i regionen Flandern:

  — dekret af 2. juli 1981 om forvaltning af affald,

  — et meget stort antal anordninger fra regionen Flanderns eksekutivmyndighed, bl. a. anordning af 25. juli 1985 om bortskaffelse af spildolie;

— i regionen Vallonien:

  — dekret af 5. juli 1985 om forvaltning af affald, offentliggjort i *Moniteur belge* af 14. december 1985,

  — anordninger fra regionen Valloniens eksekutivmyndighed (under forberedelse);

— for regionen Bruxelles:

  — en kongelig grundanordning om affald, der forberedes i et udvalg,

  — et cirkulære vedrørende gennemførelsen af direktiverne, som eksekutivmyndigheden agter at sætte i kraft midlertidigt.

Kommissionen har taget denne retsanordning ad notam med det udtrykkelige forbehold, at der er tale om regler der i den udformning, de nu har, kun ufuldstændigt sikrer en gennemførelse af de omtvistede direktiver, idet:

— direktiverne 78/176 og 76/403 endnu ikke fuldt ud er bragt i anvendelse;

— gennemførelsen af direktiverne 75/439 og 75/442 vel allerede på passende måde er sikret i regionen Flandern, og i regionen Vallonien kunne ske (og i mellemtiden faktisk er sket) ved ikrafttrædelsen af dekretet af 5. juli 1985 og af de forskellige anordninger, som regionen Waloniens eksekutivmyndighed har udstedt, mens tilsvarende foranstaltninger i regionen Bruxelles kun er under forberedelse.

Kommissionen har desuden fremhævet, at et internt administrativt cirkulære ikke kan skabe rettigheder og forpligtelser af nationalretlig karakter og således ikke har den

bindende virkning, der kræves til en rigtig gennemførelse af direktiverne i national ret.

IV — Besvarelse af spørgsmål fra Domstolen

Kommissionen har som svar på Domstolens anmodning om angivelse for hvert enkelt af de omtvistede direktiver af de foranstaltninger, der endnu ikke foreligger, eller som er nødvendige for gennemførelsen, fremlagt uddrag af en rapport, der er udarbejdet »for at undersøge situationen med hensyn til gennemførelse af fællesskabsdirektiver på miljøområdet og vedrørende forbrugerbeskyttelse«, der indeholder detaljer vedrørende gennemførelsen af de fire omtvistede direktiver, og som viser, at gennemførelsen navnlig ikke er sket i regionerne Bruxelles og Vallonien.

Den *belgiske regering* har forklaret, at den belgiske stats myndigheder, der kun har kompetence til at gennemføre direktiv 78/176, har udarbejdet en kongelig anordning om udledning af vand til åbne vandområder, der skulle træde i kraft i august 1986. Den har vedrørende regionerne anført, at regionen Valloniens eksekutivmyndighed mener, at alle gennemførelsesanordningerne vil kunne være trådt i kraft senest i maj 1987, og at forskellige kongelige anordninger til supplering af en for nylig undertegnet kongelig anordning til gennemførelse af de fire direktiver for regionen Bruxelles vil træde i kraft ved udgangen af 1986.

Den *belgiske regering* har som svar på et andet spørgsmål fra Domstolen bekræftet, at de gennemførelsesforanstaltninger, den har omtalt, vil indeholde alle de foranstaltninger, der ifølge Kommissionen endnu behøves til en fuldstændig gennemførelse af direktiverne.

Kommissionen har bemærket sig oplysningerne om iværksættelsen af disse gennemførelsesforanstaltninger, men har beklaget, at de påtænkte ikrafttrædelsestidspunkter er ensbetydende med en for sen iværksættelse og har hertil taget forbehold med hensyn til spørgsmålet, om der med disse foranstaltninger vil foreligge en fuldstændig og endelig gennemførelse af de fire direktiver.

U. Everling
Refererende dommer